

JAZYK, REČ, PÍSMO

Jazyk predstavuje súbor znakov a pravidiel, ktoré určitá konkrétna spoločnosť používa na pomenovanie myšlienok, názorov a postojov. Pod spoločnosťou si môžeme predstaviť napríklad Slovákov a náš jazyk sa potom volá slovenský. Hovorený prejav jazyka sa nazýva **reč**.

Písmo slúži zas na grafické znázornenie jazyka.

Predchodcovia človeka sa najskôr dorozumievali posunkami, gestami, mimikou tváre a rôznymi zvukmi. Vďaka vývoju myslenia postupne vznikla hovorená reč a neskôr došlo k vynálezu písma. Takto si ľudia dokázali zaznamenávať svoje plány, organizovať život a zapisovať, čo potrebovali. Znamenalo to súčasne koniec obdobia praveku a začiatok staroveku.

V súčasnosti existuje asi 5 600 jazykov. **Najrozšírenejšími sú** – čínština, angličtina, hindčina, španielčina, ruština, arabčina, bengálčina, portugalčina, japončina, nemčina, francúzština a taliančina. Aby sa medzi sebou ľudia dorozumeli, používali **v stredoveku latinčinu**, **v súčasnosti angličtinu**. Latinčina sa označuje ako „mŕtvy jazyk“ – hovorí sa ňou iba v určitých kruhoch, napr. medicíne, botanike a zoológii, no nevyužíva sa už ako hovorový jazyk. Dokonca vznikol aj akýsi umelý jazyk, zložený z viacerých svetových jazykov - **esperanto**.

Zistite, ako sa tieto slová povedia u susedov – po česky, nemecky, poľsky, maďarsky a ukrajinsky. Ktoré z nich sa zhodujú či podobajú?

DOM

1

RÁNO

HOVORIŤ

VLASTNÉ KÓDY

Braillovo písmo používajú zrakovo postihnutí na celom svete. Tvorí ho systém **6-kovej matrice**, v ktorej je rozložený rozličný počet bodiek podľa určitého pravidla. Písmo je trojrozmerné, to znamená že bodky vystupujú z papiera. Číta sa hmatom a píše sa na špeciálnych písacích strojoch alebo tlačiarňach.

Skúste napísať svoje meno a priezvisko v Braillovom písme.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
● ○	● ○	● ●	● ●	● ○	● ●	● ●	● ○	○ ●	○ ●
○ ○	● ○	○ ○	○ ●	○ ●	● ○	● ●	● ●	● ○	● ●
○ ○	○ ○	○ ○	○ ○	○ ○	○ ○	○ ○	○ ○	○ ○	○ ○
K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
● ○	● ○	● ●	● ●	● ○	● ●	● ●	● ○	○ ●	○ ●
○ ○	● ○	○ ○	○ ●	○ ●	● ○	● ●	● ●	● ○	● ●
● ○	● ○	● ○	● ○	● ○	● ○	● ○	● ○	● ○	● ○
U	V	X	Y	Z	Ž	Ď	Ť	Ň	Ľ
● ○	● ○	● ●	● ●	● ○	○ ●	● ●	● ○	● ●	○ ●
○ ○	● ○	○ ○	○ ●	○ ●	● ○	○ ○	○ ○	○ ○	○ ○
● ●	● ●	● ●	● ●	● ●	● ●	○ ●	○ ●	○ ●	○ ●
Š	Č	Ň	Á	É	Í	Ó	Ú	Ý	Ä
● ○	● ●	○ ●	● ○	○ ●	○ ●	○ ●	○ ●	● ●	○ ●
○ ○	○ ○	● ●	○ ○	○ ●	○ ○	● ○	○ ○	● ○	○ ○
○ ●	○ ●	● ●	○ ●	● ○	● ○	○ ●	● ●	● ●	○ ○

TIP: Vytvorte si odkaz napísaný neviditeľným písmom. Použite citrónovú šťavu alebo mlieko, do ktorého namáčate vatovú tyčinku. Nechajte zaschnúť. Písmo sa vám objaví, ak zahrejete odkaz nad sviečkou alebo prejdete žehličkou. Robte to však pod dohľadom dospelého.

